

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/52/2022
Identifikačné číslo spisu:	5919201052
Dátum vydania rozhodnutia:	27.09.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Alexandra Hanusová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:5919201052.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Ing. H. P., narodeného XX. Y. XXXX, F., U. XX, zastúpeného advokátom JUDr. Andrejom Garom, Bratislava, Štefánikova 14, IČO: 30 850 436, proti žalovanej Prima banka Slovensko, a. s., Žilina, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, zastúpenej SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., Bratislava, Štefánikova 8, IČO: 36 853 186, o zaplatenie 16 263 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Ružomberok pod sp. zn. 3Cpr/11/2019, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30. apríla 2021 sp. zn. 8CoPr/3/2020 v znení opravného uznesenia Krajského súdu v Žiline z 9. júna 2021 sp. zn. 8CoPr/3/2020, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 30. apríla 2021 sp. zn. 8CoPr/3/2020 v znení opravného uznesenia Krajského súdu v Žiline z 9. júna 2021 sp. zn. 8CoPr/3/2020 zrušuje a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 5. februára 2020 č. k. 3Cpr/11/2019-360 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 16 263 eur s úrokom z omeškania 5% ročne od 7. augusta 2016 do zaplatenia, všetko v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% s tým, že o výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku.

1.1. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca sa domáha vyplatenia mimoriadneho výkonnostného bonusu (ďalej aj „MVB“) voči žalovanej, ktorá je právnym nástupcom jeho pôvodného zamestnávateľa Sberbank Slovensko, a.s.

1.2. Súd prvej inštancie rozhodnutie odôvodnil právnymi ustanoveniami § 1 ods. 4, § 9 ods. 1 veta prvá, § 10 ods. 1 a ods. 2 veta prvá, § 47 ods. 1 písm. b), § 118 ods. 1 a ods. 2 veta prvá a § 119 ods. 3 zákona č. 311/2020 Z.z. Zákonníka práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZP“), ako aj poukazom na ustanovenia § 191 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „ObZ“) a § 517 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“). Mal za preukázané, že právny predchodca žalovanej Sberbank Slovensko, a.s. listom zo 14. decembra 2015, označeným ako „Mimoriadny výkonnostný bonus pre kľúčových zamestnancov SBSK“, prisľúbil žalobcovi mimoriadny bonus, ktorý bol spojený s

klúčovými indikátormi výkonnosti vzťahujúcimi sa na transakciu predaja, ktorá v tom čase prebiehala. Vychádzal z toho, že listom z 28. júla 2016 spoločnosť Sberbank Slovensko, a.s., informovala žalobcu, že vzhľadom na zavŕšenie predaja Sberbank Slovensko, a.s., Management Board skupiny Sberbank 28. júla 2016 rozhodol rozhodnutím č. 110/2016 o výplate MVB pre klúčových zamestnancov pri zohľadnení stanovených klúčových indikátorov, na základe čoho rozhodol o vyplatení MVB žalobcovi vo výške 27 105 eur, z ktorých bude bonus v časti 16 263 eur vyplatený po zavŕšení predajnej transakcie a 40 % bonusu vo výške 10 842 eur za rok 2015 s odloženou výplatom 3 roky bude vyplatený v roku 2019. Súd prvej inštancie skonštatoval, že rozhodnutím zamestnávateľa o priznaní MVB zamestnancovi sa nenárokovateľná zložka mzdy (odmena, prémie, bonus) zmenila na nárokovateľnú, nakoľko v prípade ak zamestnávateľ o priznaní odmeny rozhodne, je povinný priznanú odmenu vyplatiť.

1.3. Vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania dospel súd prvej inštancie k záveru, že žalobca preukázal existenciu nároku na vyplatenie výkonnostného bonusu, nakoľko došlo k splneniu všetkých kritérií vyplývajúcej jednak z internej smernice Sberbank Slovensko, a.s., („Politika odmeňovania Sberbank Slovensko, a.s.") ako aj zo samotného rozhodnutia jej predstavenstva o priznaní výkonnostného bonusu. Námietku žalovanej, že rozhodnutie predstavenstva z 28. júla 2016 č. 110/2016 bolo prijaté krátko pred predajom banky a malo povahu tzv. zlatých padákov, vyhodnotil ako nedôvodnú, pretože proces týkajúci sa programu o bonuse začal minimálne pred rokom, o čom svedčí prezentácia pre dozornú radu k tejto otázke z 28. mája 2015 a z 20. júla 2015 vypracovaná odborníkom na mzdy a prémie Sberbank Slovensko, a. s. Žalobca vykonával nad rámec svojich bežných pracovných povinností riaditeľa odboru retailovej obchodnej siete aj práce vyplývajúce z uvedeného programu súvisiace s prebiehajúcim predajom banky. Program mimoriadneho výkonnostného bonusu vyhodnotil ako riadne pripravený a realizovaný transparentnou formou, ktorý sledoval jasný a konkrétny cieľ, a to stabilizáciu vedúcich zamestnancov v procese predaja banky. Ani námietku žalovanej o nedostatkoch formálneho spôsobu prijatia rozhodnutia o priznaní mimoriadneho výkonnostného bonusu nepovažoval za dôvodnú nakoľko v zmysle § 17 ods. 3 ZP neplatnosť právneho úkonu nemôže byť zamestnancovi na ujmu, ak neplatnosť nespôsobil sám, pričom žiadnu z väd vytýkaných žalovanou úkonu priznania bonusu žalobcovi nespôsobil žalobca. Zrušenie rozhodnutia predstavenstva považoval za bezpredmetné. Uviedol, že korekcia rozhodnutia zamestnávateľa úplne vylúčená nie je, avšak len v odôvodnených prípadoch a musí ísť o jednostranný prejav vôle zamestnávateľa adresovaný zamestnancovi, nepostačuje prijatie rozhodnutia na zasadnutí predstavenstva obchodnej spoločnosti. S poukazom na § 10 ods. 1 ZP a § 191 ods. 1 vetu prvú a druhú a ods. 2 ObZ súd konštatoval, že pokiaľ si obchodná spoločnosť interne upravila požiadavku schválenia rozhodnutia predstavenstva o priznaní mimoriadneho výkonnostného bonusu dozornou radou, uvedené nie je účinné vo vzťahu k zamestnancom, a ak rozhodnutím predstavenstva Sberbank Slovensko, a. s. z 28. júla 2016 došlo k právnomu úkonu zamestnávateľa v pracovnoprávných vzťahoch, a to k priznaniu MVB žalobcovi, tento právny úkon zaväzuje zamestnávateľa, t. j. zamestnávateľovi vznikla povinnosť vyplatiť bonus žalobcovi a žalobcovi nárok na jeho vyplatenie. Žalovaná podľa súdu nepreukázala svoje tvrdenie, že žalobca vedel o absencii schválenia rozhodnutia predstavenstva dozornou radou. Súd konštatoval, že môže zasahovať do vnútorných pomerov akciovej spoločnosti len v zákonom stanovených prípadoch a za splnenia zákonom stanovených podmienok, pričom v tomto prípade nie je dané oprávnenie súdu na prieskum rozhodnutia predstavenstva akciovej spoločnosti. Rovnako ako nedôvodnú súd vyhodnotil i námietku žalovanej o rozpore rozhodnutia predstavenstva o priznaní a vyplatení bonusu s interným predpismi žalovanej, so zákonom č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoB") a s pracovnou zmluvou. Mimoriadny výkonnostný bonus, ktorého vyplatenia sa žalobca domáha, nepredstavuje základnú zložku mzdy, je to mimoriadna zložka odmeny, ktorá nie je vyplácaná pravidelne a ide o variabilnú zložku odmeny vyplácanú v súvislosti s plnením mimoriadnych pracovných úloh. Z tohto pohľadu vyhodnotil ako irelevantné, že v pracovnej zmluve je uvedené, že v základnej mzde je zohľadnená aj prípadná práca nadčas, nakoľko na žalobcu v procese predajnej transakcie boli kladené nadštandardné a mimoriadne požiadavky čo do obsahu aj rozsahu. Bol toho názoru, že hoci v pracovnej zmluve je v časti mzdových podmienok dojednaná výlučne základná mzda, k dojednaniu ďalších zložiek mzdy medzi žalobcom a právnym predchodcom žalovanej mohlo platne dôjsť aj ústnou formou, resp. konkludentne. Takýmto spôsobom došlo aj k dohode týkajúcej sa mzdových podmienok, konkrétne o variabilnej (negarantovanej) zložke mzdy - špecifickým výkonnostnom bonuse. Rozhodnutie predstavenstva o priznaní a vyplatení bonusu nie je v rozpore ani s

ustanovením § 23a a nasl. ZoB, na pohyblivú zložku odmeny vzniká vedúcemu zamestnancovi nárok po splnení definovaných výkonnostných podmienok, pričom výška tejto zložky nemôže byť vopred garantovaná. Vzhľadom na uvedené mal súd za to, že zamestnávateľ je rozhodnutím predstavenstva o priznaní a vyplatení bonusu viazaný. Pokiaľ žalovaná namietala exces priznanej výšky bonusu pre žalobcu v oznámení o priznaní a vyplatení bonusu listom z 28. júla 2016 vo výške 34,75% ročnej základnej mzdy, t. j. nad rámec avizovaných 25%, ide o rozhodnutie predstavenstva, t. j. štatutárneho orgánu žalovanej, ktoré ju zaväzuje. Súd opätovne poukázal na argumentáciu k možnému prekročeniu oprávnenia predstavenstva v zmysle § 10 ods. 2 ZP s tým, že žalovaná v spore nepreukázala, že žalobca vedel o prekročení oprávnenia predstavenstva v súvislosti s priznanou výškou bonusu. Súd prvej inštancie neakceptoval ani námietku žalovanej, že zo strany žalobcu išlo o výkon práce pre iný subjekt, odlišný od Sberbank Slovensko, a. s. (pre tretiu osobu), pretože žalobcovi bola daná ponuka predstavenstvom Sberbank Slovensko, a. s., t. j. štatutárnym orgánom zamestnávateľa, nie akcionármi. Samotné rozhodnutie o priznaní bonusu vydal ten istý orgán, teda žalobca nevykonával tieto práce pre iný subjekt ako pre svojho zamestnávateľa. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a žalobcovi ako úspešnej strane konania priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 30. apríla 2021 sp. zn. 8CoPr/3/2020 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 1 CSP) a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (§ 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP). Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil jeho vecnou správnosťou, v celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, nakoľko sa v ňom súd vysporiadal so všetkými námietkami žalovanej (§ 387 ods. 1, ods. 2 CSP). Bol názoru, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie sporu a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s § 220 ods. 2 CSP.

2.1. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia a aj na odvolacie námietky žalovanej doplnil, že MVB bol priznaný žalobcovi rozhodnutím právneho predchodcu žalovanej pre prípad úspešného zavŕšenia predaja. Medzi stranami nebolo sporné, že predajná akcia bola ukončená 28. júla 2016 s tým, že sa jedná o variabilnú a nenárokovateľnú zložku mzdy, na ktorú žalobcovi ako zamestnancovi vznikol nárok na základe osobitného rozhodnutia zamestnávateľa o jej priznaní za prácu, ktorú vykonával podľa jeho pokynov a na jeho žiadosť. Poznamenal, že žalobca podliehal riadiacej pôsobnosti štatutárneho orgánu - predstavenstva (§ 191 ods. 1, ods. 2 ObZ), ktoré bolo oprávnené podľa § 9 ods. 1 ZP v pracovno-právnych vzťahoch robiť právne úkony za zamestnávateľa.

2.2. Odvolací súd mal za to, že ak by aj spôsob konania predstavenstva pri priznaní tohto nároku nebol v súlade s internými predpismi spoločnosti, prípadne nebol vyžiadaný súhlas dozornej rady, uvedené môže vyvolať zodpovednostné vzťahy medzi členmi štatutárneho orgánu a samotnou spoločnosťou so záverom, že zamestnávateľ voči zamestnancovi takýto akt predstavenstva konajúceho v pracovno-právnych vzťahoch zaväzuje. Podľa odvolacieho súdu žalovaná neprodukovala v konaní také dôkazy, z ktorých by bolo možné vyvodiť, že štatutárny orgán prekročil právnym úkonom v pracovno-právnych vzťahoch svoje oprávnenie a zamestnanec o tom vedel alebo musel vedieť. Argumentáciu, že procesy riadili a určovali riadiaci zamestnanci, ktorí sami sebe vytvorili systém mimoriadnych benefitov odvolací súd neakceptoval a zdôraznil, že žalobca nebol členom štatutárneho orgánu spoločnosti a nepodieľal sa na schvaľovaní odmeny. Nesúhlasil ani s argumentáciou žalovanej, že nešlo o výkon práce zamestnávateľa, ale o výkon práce v prospech pôvodného akcionára spoločnosti Sberbank Europe; mal za nepochybné, že žalobca vykonával činnosť na základe rozhodnutia a pokynov predstavenstva zamestnávateľa a o priznaní odmeny rozhodol ten istý štatutárny orgán (nie iné spoločnosti). Odvolací súd nezistil ani skutočnosti, pre ktoré by nemal byť priznaný nárok pre jeho rozpor s dobrými mravmi. S námietkou žalovanej o rozpore priznaného nároku so ZoB súhlasil len v tej časti, že MVB nemožno považovať za súčasť základnej zložky mzdy; nestotožnil sa však s tým, že (MVB) nemal ani atribúty negarantovanej pohyblivej zložky odmeny. Uzavrel, že rozhodnutie zamestnávateľa o priznaní mimoriadnej odmeny ako pohyblivej zložky mzdy nie je v rozpore so ZoB v znení účinnom do 31. decembra 2017, ktorý ju v ustanovení § 23b ods. 1 písm. a) pripúšťa. O trovách odvolacieho konania krajský súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) a z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP (rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci a záviselo od posúdenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená) a navrhla, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v zmysle § 449 ods. 1 CSP v spojení s § 450 CSP zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

3.1. Porušenia práva žalovanej na spravodlivý proces sa odvolací súd podľa dovolateľky dopustil odôvodnením rozsudku neadekvátnym a nezákonným spôsobom, keď k predmetu odvolacieho prieskumu nezaujal žiadne stanovisko, okrem vyjadrenia k namietanému excesu predstavenstva, že ide o motivačnú odmenu podľa § 23b ods. 1 ZoB. Porušenia práva na spravodlivý proces sa odvolací súd (v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie) mal dopustiť tým, že pri svojom rozhodovaní arbitrárne neprihliadol na predložené dôkazy a že neodôvodnil rozhodnutie zodpovedaním odvolacej námietky o nedostatku dobromyseľnosti žalobcu a rozporu priznaného nároku so ZoB. S týmito námietkami bol odvolací súd povinný sa vysporiadať ako s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní v zmysle § 387 ods. 3 poslednej vety CSP napriek možnosti stotožniť sa s odôvodnením napadnutého rozhodnutia podľa § 387 ods. 2 CSP (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 314/2018).

3.2. Odvolací súd podľa dovolateľky neprihliadol na dôkazy, z ktorých vyplýva, že štatutárny orgán prekročil svoje oprávnenie a zamestnanec o tom vedel (§ 10 ods. 2 ZP); procesný neúspech žalovanej zdôvodnil tým, že žalovaná nepreukázala, že žalobca vedel alebo musel vedieť o prekročení oprávnenia štatutárneho orgánu konať (ods. 10 napadnutého rozsudku). Dôkazom, že žalobca (ako zamestnanec) vedel o prekročení oprávnenia predstavenstva žalovanej pri priznaní MVB, bol list predstavenstva žalovanej zo 14. decembra 2015, v ktorom bola žalobcovi priznaná odmena maximálne vo výške 25 % ročnej základnej mzdy k januáru 2015, čo v prípade žalobcu bolo 19 500 eur. Ak bola žalobcovi následne priznaná odmena vo výške 27 105 eur (t. j. 34,75 % sumy ročnej základnej mzdy), štatutárny orgán zjavne pri jej priznaní prekročil svoje oprávnenie. Navyše sa v liste predstavenstva deklarovalo, že nárok na výplatu MVB musí schváliť dozorná rada spoločnosti a nárok nesmie byť proti pravidlám CRD. Napriek tomu, že list z 28. júla 2016 priznával žalobcovi nárok na odmenu vo vyššej sume, aká mu mala patriť, nemal vedomosť o schválení výplaty MVB dozornou radou a priznanie odmeny bolo proti pravidlám CRD, odvolací súd tomuto dôkazu nepriznal žiadnu relevanciu a bezdôvodne ho nepovažoval za dôvod pre aplikáciu § 10 ods. 2 ZP.

3.3. K námietke, že odvolací súd neodôvodnil rozhodnutie aj s ohľadom na odvoláciu námietku o rozpore priznaného nároku zo ZoB žalovaná uviedla, že v odvolaní namietala rozpor priznaného nároku zo ZoB a podrobne vysvetlila, prečo považovala právne posúdenie súdu prvej inštancie za nesprávne. Odvolací súd sa však touto časťou jej odvolania vôbec nezaoberal a dospel k nesprávnemu záveru, že MVB umožňoval priznať § 23b ods. 1 písm. a) ZoB v znení účinnom do 31. decembra 2017.

3.4. Dovolateľka ďalej nesúhlasila s právnym posúdením sporu a s takou argumentáciou súdov nižších inštancií, ktoré založili svoje rozhodnutie na závere, že nárok na vyplatenie MVB je nenárokovateľnou zložkou mzdy, ktorá sa „stala“ nárokovateľnou na základe listu z 28. júla 2016. Skutočnosť, že priznaný nárok je v rozpore s kogentnou verejnoprávnou úpravou, (ktorú súdy v odôvodnení ignorovali) odvolací súd z pohľadu posúdenia rozporu s ustanovením § 10 ods. 2 ZP vôbec nezohľadnil a dostatočne neprihliadol ani na obmedzenie zmluvnej voľnosti pri pracovnoprávných predpisoch, kde je podstatným spôsobom limitovaná zmluvná sloboda strán a ústavný princíp stanovený čl. 2 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v zmysle ktorého sa zmluvná sloboda (v konkrétnom prípade pri možnosti odmeňovania zamestnancov banky) uplatní len tam, kde to pracovnoprávne predpisy umožňujú. V konkrétnom prípade je odmeňovanie vedúcich zamestnancov banky striktné regulované ZoB s tým, že v ňom stanovené obmedzenia sú lex specialis k úprave ZP. Zdôraznila, že mzdové podmienky zamestnanca nemôže platne zmeniť rozhodnutie predstavenstva, ani jednostranný právny úkon zamestnávateľa, adresovaný zamestnancovi. Aj keby zamestnávateľ zaväzoval jednostranný úkon v zmysle § 10 ods. 1 ZP, v spore sa nepreukázalo, že by štatutár zamestnávateľa vykonal taký právny úkon, ktorým by došlo k platnej zmene podmienok odmeňovania v pracovnej zmluve a bol by v súlade so ZoB. Z uvedeného vyvodila, že ide o exces, pri ktorom nemohol byť žalobca dobromyseľný.

3.5. Dovolateľka k dovolaciemu dôvodu stanovenému § 421 ods. 1 písm. b) CSP ako právne otázky, od vyriešenia ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu doposiaľ neboli vyriešené, sformulovala otázky, a to: 1/ či zaväzuje zamestnávateľa voči zamestnancovi právny úkon štatutárneho orgánu vykonaný v priamom rozpore s internými predpismi a inými rozhodnutiami orgánov zamestnávateľa, s ktorými bol zamestnanec oboznámený, 2/ či zaväzuje zamestnávateľa voči zamestnancovi právny úkon vykonaný štatutárnym orgánom v rozpore s verejnoprávnymi predpismi, vzťahujúcimi sa na výkon práce zamestnanca a 3/ či možno jednostranným úkonom štatutárneho orgánu zamestnávateľa zmeniť pracovnú zmluvu zamestnanca banky tak, aby mu vznikol nárok na zložku mzdy neupravenú v zákone o bankách, v pracovnej zmluve ani v interných predpisoch zamestnávateľa, ktoré odvolací súd posúdil nesprávne.

4. Žalobca sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je nielen procesne prípustné (§ 420 písm. f) CSP), ale aj dôvodné (§ 431 ods. 1 CSP).

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Žalovaná vyvodzovala prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, keď namietala jednak nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, nakoľko odvolací súd nereagoval na jej argumentáciu o rozpore priznaného nároku so ZoB a dobrými mravmi, t. j. nevysporiadal sa s jej tvrdeniami uvedenými v odvolaní a nesprávne vyhodnotil vykonané dôkazy.

11. Výhrada žalovanej o neprihliadnutí na dôkazy ňou produkované, ktoré mali preukázať, že žalobca nebol pri priznaní mimoriadneho výkonnostného bonusu dobromyselný (svedecká výpoveď samotného žalobcu a list predstavenstva žalovaného zo dňa 14. decembra 2015), predstavuje námietku nesprávneho hodnotenia vykonaných dôkazov odvolacím súdom, ktorú ale bez ďalších relevantných skutočností nemožno považovať za tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu, a to preto, že (i) hodnotenie dôkazov prislúcha zásadne len tomu súdu, ktorý ich vykonal, teda v tomto prípade súdu prvej inštalácie, (i) pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ale táto skutočnosť sama o sebe prípustnosť dovolania v zmysle

ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000) ako aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (napr. sp. zn. 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012) zastávali názor, že ani prípadná neúplnosť či nesprávnosť skutkových zistení a skutkových záverov nie je v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaná bez ďalšieho za dôvod zakladajúci tzv. zmätočnosťnú vadu konania. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu týchto judikátov a rozhodnutí nedotkli, preto ich treba považovať za naďalej aktuálne.

11.1. Dovolací súd zdôrazňuje, že je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovolací súd nedisponuje oprávnením dokazovať hmotnoprávne skutky, na to slúži nachádzacie (základné) konanie a konanie na odvolacom súde. Predmetom dokazovania pred dovolacím súdom sú napr. včasnosť a prípustnosť dovolania; skutkový stav a výsledky dokazovania spred nižších súdov sa nemôžu pred dovolacím súdom meniť (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, pri § 442). Dovolací súd bol preto viazaný závermi súdov nižších inštancií ohľadom zistených skutočností.

11.2. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodení skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva nespravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

12. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

13. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 387 ods. 2 CSP); odvolací súd sa však v odôvodnení musí zaoberať podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie a rovnako sa odvolací súd musí vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní (§ 387 ods. 3 CSP).

14. Dovolací súd v tejto súvislosti osobitne zdôrazňuje, že súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (§ 387 ods. 3 CSP). Nerešpektovanie tohto kogentného ustanovenia zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania (porov. sp. zn. 4Cdo/125/2019). Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov, a tak vylúčiť svojvoľu v tomto procese. V právnom štáte by nemali vzniknúť pochybnosti, či sa súd s určitou, druhou stranou výslovne prezentovanou otázkou zaoberal, či nie; odpoveď by mala byť zrejmá z odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

15. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k odvolacím námietkam

žalovanej o rozpore uplatneného nároku so ZoB a dobrými mravmi je strohé zovšeobecňujúce konštatovanie, že „Odvolací súd, rovnako ako súd prvej inštancie, nezistil ani rozpor uplatneného nároku s dobrými mravmi či zákonom č. 483/2001 Z. z. Mimoriadny výkonnostný bonus, ktorého zaplata sa domáha žalobca, nemožno považovať za súčasť základnej zložky mzdy, má však povahu pohyblivej zložky odmeny viažucej sa na motivačnú zložku odmeny, ktorá závisí od hodnotenia výkonnosti dotknutého vedúceho zamestnanca /§ 23b ods. 1 písm. a) zákona č. 483/2001 Z. z. v znení účinnom do 31. 12. 2017/. Ako negarantovanú pohyblivú zložku mzdy tento nárok vyhodnotil aj súd prvej inštancie.“

16. V kontexte uvedeného možno podľa názoru dovolacieho súdu konštatovať, že aj napriek výslovnému príkazu v ustanovení § 387 ods. 3 CSP vysporiadať sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní, sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku s podstatnými tvrdeniami žalovanej v odvolaní nevysporiadal, a to ani v najvšeobecnejšej rovine. Uvedené platí predovšetkým u tých námietok žalovanej, ktoré z pohľadu rešpektovania jej práva na spravodlivý proces možno označiť za hlavné, a ktoré si vyžadovali špecifickú odpoveď. Išlo o argumentáciu žalovanej, že odmeňovanie vedúceho zamestnanca banky, ktoré je upravené v ZoB, je verejnoprávnou úpravou, ktorá nepripúšťa odklon na zmluvnom základe. Mzda vedúceho zamestnanca banky sa môže kumulatívne skladať zo základnej zložky, ktorá je zaručenou pevnou zložkou celkovej odmeny, a z pohyblivej zložky odmeny. Na pohyblivú zložku odmeny vznikne vedúcemu zamestnancovi nárok po splnení definovaných výkonnostných podmienok (§ 23b ods. 1 ZoB), pričom výška tejto zložky nemôže byť vopred garantovaná.

16.1. Odôvodnenie rozsudku dovolacieho súdu k posúdeniu súdu prvej inštancie o neexistencii nesúlady rozhodnutia predstavenstva o priznaní bonusu s § 23b ods. 2 ZoB úplne ignoruje skutočnosti uvádzané žalovanou v odvolaní, že „výnimočne môže byť pohyblivá zložka odmeny zaručená do uplynutia jedného roka od vzniku pracovného pomeru, ak sa vedúci zamestnanec banky pripravuje na samostatnú prácu (§ 23b ods. 6 ZoB). Iný spôsob garantovanej zložky odmeny (mimo rámec dohodnutej základnej zložky mzdy) je v zmysle ZoB neprípustný. V posudzovanom prípade bola medzi zamestnávateľom (právny predchodca žalovaného) a zamestnancom (žalobca) uzavretá pracovná zmluva, ktorá v bode „Mzdové podmienky“ výslovne definovala základnú zložku mzdy, teda pevnú zložku celkovej odmeny zamestnanca (4.300,-€ brutto mesačne). To isté platí aj o ďalšej argumentácii žalovanej, že „Mimoriadny výkonnostný bonus, ktorého zaplata sa domáha žalobca, nemožno považovať za súčasť základnej zložky mzdy, keďže nebol poskytovaný pravidelne a ako základná zložka mzdy nebol definovaný ani v pracovnej zmluve(!). Tvrdený mimoriadny výkonnostný bonus nemal ani atribúty negarantovanej pohyblivej zložky odmeny v zmysle § 23b ods. 1 ZoB. Osobitne zdôrazňujeme, že mzda žalobkyne podľa ZoB mohla byť dohodnutá iba dvojzložkovou formou, a to formou pevnej zložky odmeny (základná mzda podľa pracovnej zmluvy vo výške 4.300€ brutto mesačne) a negarantovanej pohyblivej zložky odmeny, (ktorá v pracovnej zmluve žalobcu nebola výslovne upravená). Odvolací súd nevzal do úvahy žiadnu z týchto namietaných skutočností pri svojom meritórnom odvolacom prieskume vymedzenom odvolacím dôvodom podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP (rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci). Takýto postup z jeho strany je preto nutné označiť ako postup odporujúci princípu materiálneho právneho štátu.

17. Povinnosťou dovolacieho súdu bolo vysporiadať sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní žalovanej (§ 387 ods. 3 CSP). Za podstatný je potrebné považovať taký argument, ktorý je relevantný, teda má vecnú súvislosť s prejednávanou vecou a zároveň je takej povahy, že v prípade jeho preukázania (samostatne alebo v spojitosti s ostatnými okolnosťami) môže priniesť priaznivejšie rozhodnutie pre odvolateľa. Pretože odvolací súd v prejednávanej veci nezašiel k otázkam urobeným súčasťou odvolania žalovanej žiadne konkrétne stanovisko (jeho strohá odpoveď v ods. 12 odôvodnenia napadnutého rozsudku: („Odvolací súd, rovnako ako súd prvej inštancie, nezistil ani rozpor uplatneného nároku s dobrými mravmi či zákonom č. 483/2001 Z. z. Mimoriadny výkonnostný bonus, ktorého zaplata sa domáha žalobca, nemožno považovať za súčasť základnej zložky mzdy, má však povahu pohyblivej zložky odmeny viažucej sa na motivačnú zložku odmeny, ktorá závisí od hodnotenia výkonnosti dotknutého vedúceho zamestnanca /§ 23b ods. 1 písm. a) zákona č. 483/2001 Z. z. v znení účinnom do 31. 12. 2017/. Ako negarantovanú pohyblivú zložku mzdy tento nárok vyhodnotil aj súd prvej inštancie.“) je s ohľadom na povinnosť dovolacieho súdu stanovenú § 387 ods. 3 veta druhá CSP jeho

odôvodnenie rozsudku nepostačujúce a neadresné. Dovolaciemu súdu nezostalo prijať iný záver než ten, že v tomto prípade došlo k zaťaženiu konania pred odvolacím súdom tvrdenou vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP a dovolanie žalovanej je z tohto dôvodu nielen prípustné, ale tiež dôvodné.

18. Absencia vysporiadania sa odvolacieho súdu v odôvodnení rozsudku tými odvolacími námietkami žalovanej, ktoré bez ďalšieho nejde označiť za nepodstatné (resp. aj pre prípad ich naozajstnej nepodstatnosti chýba argumentácia spôsobilá presvedčiť, prečo je to tak), je tak závažným nedostatkom rozhodnutia, ktorého intenzita zakladá porušenie práva na spravodlivý súdny proces. Odvolací súd postupoval pri odôvodňovaní rozsudku podľa § 387 ods. 2 CSP, ale neaplikoval postup daný v § 387 ods. 3 CSP. Tým sa odvolací súd dostal mimo limitov práva na spravodlivý proces chráneného nielen článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ale aj s článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (sp. zn. 5Cdo/204/2011, 4Cdo/120/2019).

19. Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnený v rozsahu porušujúcom právo dovolateľky na spravodlivý proces. Keďže dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP je nielen prípustné, ale aj dôvodné, bolo potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP). Náprava zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu je v tomto prípade možná i postačujúca (§ 449 ods. 2 CSP), nakoľko to bol výlučne odvolací súd, komu bolo namieste pričítať dovolaním vytýkanú vadu zmätočnosti.

20. Odvolací súd v ďalšom konaní svoje rozhodnutie riadne odôvodní tak, aby obsahová (materiálna) náplň jeho rozhodnutia založila nielen jeho zrozumiteľnosť, ale aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení nemôže chýbať žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť, ktoré odvolací súd náležitým spôsobom v celom súhrne posúdi a náležite vyhodnotí. Rozhodnutie odvolacieho súdu musí obsahovať náležitosti uvedené v § 393 CSP, musí byť logické a presvedčivé. Osobitnú pozornosť bude odvolací súd venovať pre sporové súdne konanie relevantným argumentom odvolateľa.

21. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v tom, že existencia dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP je sama o sebe dôvodom pre zrušenie rozsudku odvolacieho súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal ďalšími dovolacími námietkami dovolateľa a správnosťou právnych záverov (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP), na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie odvolacieho súdu. V prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide o procesnú nesprávnosť zásadného charakteru, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritórnemu dovolaciemu prieskumu (1Cdo/166/2017, 2Cdo/88/2017, 3Cdo/146/2018, 4Cdo/191/2018, 5Cdo/29/2016, 8Cdo/70/2017).

22. Ak bolo rozhodnutie zrušené, a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie, a ak vráti vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a aj o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.